

DAUNELE PRODUSE DE VÂNAT ȘI RAPORTUL DINTRE GOSPODĂRIREA PĂDURILOR ȘI CEA CINEGETICĂ

Dr. Ing. Radu Ichim

Stațiunea Experimentală de Cultura
Molidului Câmpulung Moldovenesc

Cervideele, ca și alte specii de vânat, se hrănesc cu ce le oferă pădurea - ierburii, frunze, lujeri, muguri, semințe, fructe, coaja de la unii arbori. În perioadele de criză, vânatul își caută hrana și în afara pădurii (poieni, fânețe, terenuri agricole). Nu putem pretinde ca aceste viețuitoare, care trăiesc sub acoperământul pădurii, să nu se atingă de vegetația forestieră. În acest fel se produc unele leziuni sau vătămări acestora, respectiv arborilor și arbuștilor, puietilor din plantații, regenerării naturale etc. În cazul când acestea depășesc anumite limite economice sau silviculturale, atunci vorbim de așa numitele daune produse de vânat.

În cazul cervideelor, vătămarile constau din păscutul și roaderea vârfurilor, lujerilor, frunzelor etc. în diferite perioade ale anului la puietii proveniți din plantații sau regenerării naturale. Astfel de daune produc atât cerbul cât și căpriorul, speciile preferate în zona montană fiind bradul, paltinul de munte, scorușul, molidul etc. În pădurile județului Suceava, de exemplu, între anii 1974 – 1987, daunele produse de vânat în plantații s-au evaluat la cca. 2600 ha și peste 10 milioane lei. În general, consecințele acestor vătămări constau din : uscarea puietilor în unele cazuri, pierderi calitative prin formarea mai multor vârfuri la puietii păscuți și apariția putregaiului, creșterea cheltuielilor de împădurire pe hectar prin efectuarea de completări repetate, eliminarea totală a unor specii de amestec și stabilizatoare de mare importanță biologică, cum ar fi bradul și paltinul de munte în deosebi, crearea unor mari dificultăți în reconstrucția ecologică a pădurilor afectate de rupturi și doborâturi de vânt și zăpadă, prelungirea ciclului de

producție cu 10-15 ani în unele cazuri, etc. Pentru stabilirea gradului de vătămare se iau în considerare numai exemplarele cu vârfurile păscute. Cea mai bună perioadă de evaluare a acestor daune este la sfârșitul iernii, înainte de intrarea în vegetație, când daunele se pot constata cel mai bine. La începutul unei noi perioade de vegetație, la mulți puietii unele ramuri laterale preiau rolul de lujeri terminali, luând o orientare spre verticală.

Intensitatea vătămarilor nu este aceeași în tot cursul anului, în unele luni sau anotimpuri este mai puternică, în altele mai scăzută, funcție de o serie întreagă de factori dintre care cei climatici (temperatură, zăpadă etc.) au un rol important. Pentru a lua măsurile necesare de prevenire este bine să cunoaștem momentul și perioada când se produc aceste vătămări.

Preferința căpriorului pentru unele specii nu este aceeași în tot timpul anului. Iama se pare că preferă mai mult puietii de brad, în celelalte anotimpuri probabil că alte specii. În general, se consideră că în cazul căpriorului acesta poate produce daune de acest fel la puietii, până la înălțimea de 1,30, iar cerbul până la 1,50 m. Cel mai mare grad de vulnerabilitate s-a înregistrat până la înălțimile de 1,30 m. Cu alte cuvinte, intensitatea vătămarilor depinde de vârsta și înălțimea puietilor, de specia respectivă, clasa de producție etc. Cu cât înălțimea de 1,30 m se realizează mai repede, cu atât arborele iese din zona în care este amenințat și scapă de vătămare. Speciile forestiere repede crescătoare din clase ridicate de producție, care realizează repede această înălțime critică, au șanse mai mari de depășire a acestor pericole. Zăpezile mari, unii factori staționali

ca panta, altitudinea, expoziția etc. influențează de asemeni acest fenomen. Intensitatea vătămărilor se corelează și cu compoziția arboretelor. În amestecuri de rășinoase cu fag sau în zona foioaselor, daunele produse la molid sunt mai reduse, deoa-rece sunt alte specii mai preferate.

- Cojirea și roaderea cojii la arborii în picioare, speciile preferate fiind bradul și apoi molidul, este altă formă de vătămare produsă în mod frecvent de cerb. Urmările acestor vătămări sunt bine cunoscute: în majoritatea cazurilor deprecierea lemnului și apariția putregaiului, scurtarea ciclului de producție prin exploatarea prematură a unor arborete dăunate, pierderi în sortimente prin secționarea lemnului sănătos, creșterea cheltuielilor de exploatare, creșterea gradului de instabilitate al pădurilor etc.

- Zdrelierea și curățirea cojii la arborii mai tineri și flexibili, prin frecarea coarnelor, atât de către cerb cât și de căprior. Aceste vătămări se recunosc prin absența urmelor de dinți și prezența frecventă a urmelor de păr. În pădurile județului Suceava, aceste forme de vătămări nu ridică probleme deosebite.

În afară de vătămările cauzate de cervidee și urșii produc vătămări la arborii în picioare, de brad îndeosebi și de molid, care se recunosc ușor după modul cum se localizează pe trunchiul de arbore, după dimensiunile și efectul lor asupra calității lemnului.

Problema daunelor produse de vânat vegetației forestiere, ca și modul de recunoaștere al acestora, precum și influențele lor asupra pădurii trebuie bine cunoscute, nu numai de organele silvice, ci de cele care gospodăresc vânatul. Stabilirea efectivelor de vânat de pe fondurife de vânătoare nu se poate face numai pe baza așa numitului inventar anual, motivele fiind bine cunoscute. Este necesar a se efectua anual un control al plantațiilor și arboretelor sub raportul vătămărilor cauzate de vânat în zonele unde sunt probleme de acest fel, în funcție de constatări făcându-se și reglarea efectivelor. De aici și vorba că "silvicultura se face nu numai cu toporul, ci și cu pușca".

Din cauza daunelor mari produse de vânat în unele zone, între cele două sectoare de activitate s-a creat o așa numită "stare conflictuală". Între gospodărirea pădurilor și vânatului, starea aceasta și contradicțiile care există se datoresc și faptului că ambele sectoare își desfășoară activitatea pe aceeași suprafață de teren, uneori de persoane și instituții diferite, cu țeluri și obiective diferite de gospodărire. Pe de altă parte, să nu uităm faptul că atât pădurea, cât și vânatul, sunt factori principali ai mediului ambiant. Prin suprafețele imense pe care le ocupă în țara noastră (27%), pădurile au o deosebită importanță ecologică, economică și socială.

Când se analizează problema raportului între gospodărirea pădurilor și vânatului, trebuie să ținem seama și de modul cum se definește fiecare sector în parte. Gospodărirea pădurilor, respectiv silvicultura ca ramură de bază a economiei forestiere cuprinde totalitatea măsurilor silviculturale care se iau pentru a realiza cât mai multe venituri materiale și imateriale pentru societatea umană. Gospodărirea vânatului privește totalitatea măsurilor cinegetice și silviculturale care se iau pentru bunăstarea vânatului.

Ambele sectoare urmăresc realizarea unor recolte sau venituri cât mai mari. Gospodărirea vânatului urmărește realizarea de producții ridicate de carne, trofee valoroase, o bună stare de sănătate a populațiilor de vânat și o structură optimă pe vârste, sexe, specii etc., fără însă ridica probleme deosebite pădurilor.

Gospodărirea pădurilor are ca scop printre altele obținerea unor producții mari de masă lemnoasă de cea mai bună calitate și îndeplinirea unor funcții de protecție a solului, apelor, aerului, înfrumusețarea, peisajului etc.

Principiul continuității recoltelor este valabil pentru ambele sectoare. Ambele sectoare au ca obiectiv conservarea și ocrotirea pădurilor, respectiv a vânatului. Fără păduri nu putem vorbi de vânat, care găsește în acestea loc de refugiu și hrană. Ambele sectoare se călăuzesc în activitatea lor de principii ecologice, economice și sociale.

Pentru realizarea obiectivelor economice, gospodărirea pădurilor trebuie să urmărească realizarea unor sortimente de masă lemnoasă de mari dimensiuni și valoare cât mai ridicată. Ecologic vorbind, aceste obiective în pădurile din zona montană nu se pot realiza decât din arboretele care se exploatează la deplină maturitate, deci la vârste mari, cicluri lungi de producție (100 - 140 ani). Arboretele de rășinoase însă, cu vătămări mari de vânat, nu pot fi conduse la vârste așa de ridicate. Unele vor trebui exploatate cu cel puțin 10 - 20 ani mai repede, neputând fi menținute mai mult timp în picioare. Bineînțeles că în acest scop sunt necesare în prealabil anumite calcule de eficiență economică.

Ecologic vorbind, astfel de obiective în pădurile din zona montană nu se pot îndeplini decât în ecosisteme cu grad ridicat de stabilitate, care să permită conducerea arboretelor până la vârste înaintate. În acest caz, accentul trebuie pus și pe alegerea corectă a speciilor în deplină concordanță cu factorii staționali, intervenind deci amestecul de specii, introducerea foioaselor acolo unde este posibil etc.

Revenind la problema noastră, trebuie să ținem seama că ambele sectoare de activitate constituie ramuri distincte ale economiei forestiere, care se ocupă de o paletă largă de specii - de arbori sau de animale sălbatice - pe care caută să le ocrotească. Ambele sectoare necesită temeinice cunoștințe de ecologie și biologia speciilor de arbori sau de vânat, măsuri speciale de gospodărire, respectiv de îngrijire a populațiilor de arbori sau de animale sălbatice. În cazul arboretelor, este vorba de extragerea arborilor cu defecte, rău conformați, uscați, atacați sau bolnavi etc. În mod similar trebuie să procedăm și în cazul populațiilor de vânat prin extragerea exemplarelor bolnave, accidentate, cu defecte, ca și a surplusului de exemplare care depășesc așa numita densitate optimă, respectiv normală de suport. Într-o pădure bine gospodărită nu trebuie să existe arbori cu defecte, cu putregai, uscați, atacați etc., ca și în rândul populațiilor de vânat, unde se urmărește realizarea unor

populații sănătoase și productive.

Ecologic privind problema, deci nu se poate vorbi de o "stare conflictuală" între ramura de bază a gospodării pădurilor, care este silvicultura și gospodărirea vânatului, care trebuie să-și rezolve problemele, respectiv obiectivele în limitele ecologic admise, fără a leza interesele celei dintâi.

Ecologizarea ambelor sectoare de activitate este o măsură care se impune cu toată tăria, fiind de stringentă actualitate atât în prezent, cât și în viitor.

Abstract

Damages caused by games and relationships between forest management and hunting

The author shows the principal damages caused by games in the forest to the young trees through eating of top or bark. The incriminated games-species in the mountainous area of Suceava county are *Cervus elaphus*, *Capreolus capreolus* and *Ursus arctos*. Every year more than 200 ha young plantations are severely damaged.

The economic and ecologic loss is very important and some conflicts between forestry and hunting are emphasized. An optimal solution for the management of forest is possible through a harmonization of economical and ecological objectives and through qualitative management methods.